KAVAFİS BİLİR Kİ BİR VARIZ BİR YOKUZ!

Şiirleri okumaya devam edince şu izleğin ısrarla sürdürüldüğünü görürsünüz: İnsanoğlu ün, şan, şeref gibi göz kamaştırıcı şeylerin peşinde koşar, parlak ışıklara, sırmalı giysilere bayılır ama bunlar ne kadar da hava cıva şeylerdir, bir var bir yokturlar. Bunu şu dizelerde ne güzel anlatır:

"terk edince kendisini Makedonyalılar/ hiç de kral gibi davranmamış/ -öyle dediler-/ yüce ruhlu kral Dimitrios./ Çıkarıp/ atmış sırmalı giysilerini/... /Tıpkı oyun bitince/giysilerini değiştirip çıkıp giden/ oyuncunun yaptığı gibi" der.

Kavafis, devam eder, insanların gözlerini kamaştıran şeylerin neler olduğunu, nasıl büyük çoğunluğun o şeyler için yaşadığını oysa o şeylerin nasıl birden ellerinden uçup gittiğini anlatmaya.

Çok evrensel bir konudur elbette, yaşamanın amacı nedir konusu, aldanmak istemeyen insanlar için. Herkes kendi hayat deneyiminden bilir bunları.

BÜYÜK VE ÖLÜMSÜZ!

Böylece *Kavafis*'in büyüklüğüne ve ölümsüzlüğüne bir kulp buldum duygusuna kapıldım. Ancak bazı şiirleri beni şaşırttı. Ne dediğini, ne yaptığını ilk anda anlayamadım.

Örneğin *"Kilisede"* adlı şiirinde gümüş şamdanları, ışıkları, kokuları, sırmalı giysileri, kilisenin görkemini anlatıyor.

Şiir bitince *"Kavafis'in buna bir diyeceği yok mu?"* diye sordum kendi kendime. Yok görünüyordu çünkü bunları yalnızca anlatıyor, başka bir şey demiyordu. Şaşırdım, kilisenin görkemini övmesine. Hani bunların boşunalığını anlatıyordu?

Ama öteki şiirlerinin izleği ışığında ve bıyık altından gülen bir adamın şiiri olarak yeniden dönüp şiire baktığımda, *"Breh, breh, bu ne görkem! Bu ne zenginlik!"* demediğini anladım. Bu şatafata kıs kıs gülüyordu.

OKUR SAĞDUYUSU...

Tuhaf bir şeyin de farkına vardım bu arada. Bir edebiyat yapıtının yorumuna yazarın hayatını, kişiliğini ya da psikolojisini karıştırmak yıllardır tu kaka edilen bir şeydi. Metne metin olarak bakın, denip duruyordu. Bakıyorduk da ama yazarın hayatını, kişiliğini ve psikolojisini okurların merak etmeyi bıraktıklarını hiç sanmıyorum. Bu da okur sağduyusu.

Kitabın çevirmenleri bu söyleşiyi iyi ki kitaba koymuşlar. Yoksa bazı şiirleri okuduktan sonra kafamda asılı kalan soruların yanıtlarını kolayca bulamazdım -onun bıyık altından gülen, ironik bir yazar olduğu bilgisi bende olmasaydı-.

Bulmamda öteki şiirlerin ışığının payı olmadığını da söyleyemem. Yazarların, şairlerin pek çoğu aslında bütün yazdıklarının tek bir kitap oluşturduğunu söylerler.

Boşuna söylemezler bunu herhalde. *"Bütün Şiirler"*i bir arada okumanın farklı bir işlevi var, şairine daha fazla yaklaşabilme olanağı sunuyormuş gibi geliyor okura.

BİLGİLENDİREN NOTLAR

Kitabın sonunda özellikle Türk okur için anlamlı olabilecek bilgilerin verildiği notlar bulunuyor. Notlar yalnızca tarihsel kişilerle sınırlı değil. Çevirmenler *"hedonizm"* sözcüğü için verdikleri açıklamada bir duyarlılıklarının da altını çizmişler.

Kavafis'in yaşarken yayımladığı 154 şiirde 40 kez *"hedonizm"* ya da *"hedonist"* sözcüğünü kullandığı ve bu sözcüklerin Fransızcaya *"haz, hazcılık, cinsel zevk, kösnü, şehvet"* gibi karşılıklarla aktarıldığı saptamasında bulunmuşlar.

Oysa, diyorlar, *"Hedonizm tensel ve cinsel zevklerin çok ötesinde felsefi ve etik"* bir deyimdir. Bu sözcüğü farklı karşılıklarla aktarmamalarının nedenini uzun uzun açıklamışlar. Bilgileniyorsunuz.

Bu çevirmenlerin görünmez olduklarını söylemek ne kadar doğru olur (ayrıca bu kitabın böyle yazarıyla, şiirlerle ilgili bilgi veren notlarla hazırlanmasına, bir önsözle desteklenmesine arka çıkan editörün görünmez olduğunu söylemek)?

Hepsinin ayak izleri var. Şiirler de basbayağı şiire benziyor, şiir tadı veriyor okura. Dizeler halinde dizilmiş düz laflardan oluşmuyor. Bundan daha fazla görünürlük istemek haksızlık olur, ters teper. ■

Kırmızı Kedi
gündem belirlemeye devam ediyor!

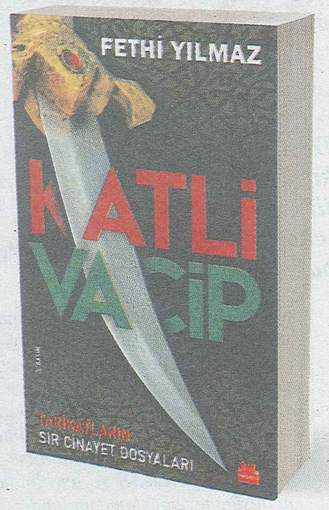

3. GÜNDE 3. BASKI

2. GÜNDE 2. BASKI

kirmizikedi.com /kirmizikediyayinevi KIRMIZIKEDİ /krmzkedikitap /kirmizikediyayinevi